

Антирабічна допомога після укусу тварини: коли вакцинація рятує життя

Сказ — одна з найнебезпечніших інфекцій: після появи симптомів він майже завжди закінчується смертю. Водночас життя людини можна врятувати, якщо після укусу, подряпини або ослинення твариною вчасно звернутися по медичну допомогу та отримати постконтактну профілактику. Не можна чекати, спостерігати вдома або сподіватися, що «тварина виглядала здоровою».

Небезпеку становлять не лише дикі тварини (лисиці, єноти, куниці, кажани), а й домашні, особливо собаки та коти. Ризик є, якщо тварина не вакцинована, останнє щеплення зроблено понад рік тому або вона контактувала з невідомими тваринами. В умовах війни ризики зростають через збільшення кількості безпритульних тварин, переміщення населення та обмеження ветеринарного контролю в окремих громадах.

Перша допомога. Якомога швидше промийте місце укусу, подряпини або ослинення проточною водою з милом щонайменше 15 хвилин. Підходить будь-яке звичайне тверде чи рідке мило. Господарське мило або спеціальна концентрація розчину не потрібні, головне — рясне й тривале промивання. Після промивання обробіть рану антисептиком: засобом на основі повідон-йоду, 70% етиловим спиртом або 5% спиртовим розчином йоду. Потім можна накласти нещільну стерильну пов'язку. Не припікайте рану, не вирізайте її краї й не лікуйте укус лише домашніми засобами. Рішення про накладання швів ухвалює лікар.

Звернення до лікаря. Навіть якщо ушкодження незначне, а тварина домашня й зовні здорова, якомога швидше зверніться до закладу охорони здоров'я. Це може бути травмпункт, заклад, що надає антирабічну допомогу, або ваш сімейний лікар. Лікар оцінить характер контакту, місце укусу та відомості про тварину. Він визначить, чи потрібні вакцинація та антирабічний імуноглобулін. Не відкладайте звернення через відсутність декларації з лікарем чи реєстрації за місцем проживання.

Навіть якщо минуло кілька днів чи тижнів після контакту і рана вже загоїлася, звернутися все одно потрібно: профілактику починають за відсутності симптомів сказу незалежно від строку. Будь-який контакт із кажаном, зокрема якщо кажана знайшли в кімнаті, де спала людина чи дитина, потребує негайного звернення.

Спостереження за твариною. Якщо собаку чи kota можна впізнати й вони доступні, повідомте про це лікаря та ветеринарну службу. Ветеринарне спостереження триває 10 днів, але воно не є причиною відкладати початок щеплень. Слова власника «собака щеплений» без документа не замінюють оцінку ризику.

Щеплення. Сучасна антирабічна допомога не потребує «сорока уколів у живіт». Схему визначає лікар, а кількість введень залежить від конкретної ситуації та попередньої вакцинації. Самостійно припиняти курс не можна,

навіть якщо рана загоїлася або тварина зникла. Пропущену дозу слід ввести якомога швидше, курс при цьому зазвичай не починають заново. Захист формується лише за умови повного виконання призначень.

Профілактика сказу включає щорічну вакцинацію домашніх тварин. Також важливо уникати контактів із невідомими та дикими тваринами й навчати дітей правил безпечної поведінки. Якщо укусу стався, найгірше рішення — чекати, найкраще — діяти одразу.

У разі укусу, подряпини або ослинення твариною негайно промийте рану й терміново зверніться по антирабічну допомогу.

Дізнатися про наявність вакцин в медичних закладах Донецької області можна на офіційному сайті ДУ «ДОНЕЦЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ» за посиланням [ДУ «ДОНЕЦЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»](https://dn.cdc.gov.ua/citizens/vaccination/)
<https://dn.cdc.gov.ua/citizens/vaccination/>

СказНебезпека# АнтирабічнаДопомога # ДонецькийОЦКПХ

Антирабічна допомога після укусу тварини: коли вакцинація рятує життя

Сказ — одна з найнебезпечніших інфекцій: після появи симптомів він майже завжди закінчується смертю. Водночас життя людини можна врятувати, якщо після укусу, подряпини або ослинення твариною вчасно звернутися по медичну допомогу та отримати постконтактну профілактику. Не можна чекати, спостерігати вдома або сподіватися, що «тварина виглядала здоровою».

Пам'ятайте!

Після укусу, подряпини або ослинення твариною найгірше рішення — чекати, найкраще — діяти одразу.

1 Перша допомога

Промийте рану проточною водою з милом щонайменше 15 хвилин. Підходить будь-яке звичайне тверде чи рідке мило. Головне — рясне й тривале промивання.

Обробіть антисептиком засобом на основі повідон-йоду, 70% етиловим спиртом або 5% спиртовим розчином йоду. Потім можна накласти нещільну стерильну пов'язку.

Не прикривайте рану, не вирізайте її краї й не лікуйте укуси лише домашніми засобами. Рішення про накладання швів ухвалює лікар.

2 Звернення до лікаря

Навіть якщо ушкодження незначне, а тварина домашня й зовні здорова, **якомога швидше зверніться до закладу охорони здоров'я**. Це може бути травмпункт, заклад, що надає антирабічну допомогу, або ваш сімейний лікар. Лікар оцінить характер контакту, місце укусу та відомості про тварину. Він визначить, чи потрібні вакцинація та антирабічний імуноглобулін.

Не відкладайте звернення через відсутність декларації з лікарем чи реєстрації за місцем проживання.

3 Спостереження за твариною

Якщо собаку чи kota можна впізнати й вони доступні, повідомте про це лікаря та ветеринарну службу. Ветеринарне спостереження триває 10 днів, але воно не є причиною відкладати початок щеплень.

Слова власника «собака щеплений» без документа не замінюють оцінку ризику.

Будь-який контакт із казаном, зокрема якщо кажана знайшли в кімнаті, де спала людина чи дитина, потребує негайного звернення.

4 Щеплення

Сучасна антирабічна допомога не потребує «сорочка уколів у живіт». Схему визначає лікар, а кількість введень залежить від конкретної ситуації та попередньої вакцинації.

- Самостійно припиняти курс не можна, навіть якщо рана загоїлася або тварина зникла.
- Пропущену дозу слід ввести якомога швидше, курс при цьому зазвичай не починають заново.
- Захист формується лише за умови повного виконання призначень.

Профілактика сказу

Щорічна вакцинація домашніх тварин.

Уникати контактів із невідомими та дикими тваринами.

Навчати дітей правил безпечної поведінки.

У разі укусу, подряпини або ослинення твариною негайно промийте рану й терміново зверніться по антирабічну допомогу.

Додаток 2

Алгоритм дій «Що робити після укусу, подряпини або ослинення твариною»

1. Негайно промивайте місце контакту проточною водою з милом щонайменше 15 хвилин.

2. Обробіть рану антисептиком (повідон-йод, 70% етиловий спирт або 5% спиртовий розчин йоду) і накладіть стерильну пов'язку.

3. Терміново, незалежно від часу доби, зверніться до травмпункту, закладу, що надає антирабічну допомогу, або до свого сімейного лікаря.

4. Розкажіть лікарю, яка тварина спричинила контакт, коли й де це сталося, чи має вона документ про щеплення і чи доступна для ветеринарного спостереження.

5. Розпочніть призначену профілактику одразу, не чекаючи симптомів і результатів спостереження за твариною.

6. Не пропускайте і не припиняйте курс самостійно, навіть якщо рана загоїлася. Якщо дозу пропущено, зверніться до лікаря якнайшвидше.

7. Будь-який контакт із кажаном — привід звернутися до лікаря, навіть без місця видимих укусів.

Алгоритм дій

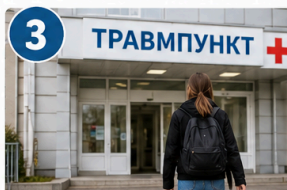
«Що робити після укусу, подряпини або ослинення твариною»

Негайно промивайте місце контакту проточною водою з милом щонайменше **15 хвилин**.

Обробіть рану антисептиком (повідон-йод, 70% етиловий спирт або 5% спиртовий розчин йоду) і накладіть стерильну пов'язку.

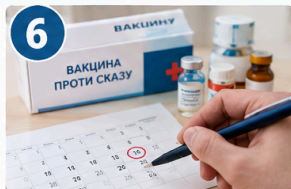
Терміново, незалежно від часу доби, зверніться до травмпункту, закладу, що надає антирабічну допомогу, або до свого сімейного лікаря.

Розкажіть лікарю, яка тварина спричинила контакт, коли й де це сталося, чи має вона документ про щеплення і чи доступна для ветеринарного спостереження.

Розпочніть призначену профілактику одразу, не чекаючи симптомів і результатів спостереження за твариною.

Не пропускайте і не припиняйте курс самостійно, навіть якщо рана загоїлася. Якщо дозу пропущено, зверніться до лікаря якнайшвидше.

Будь-який контакт із кажаном — привід звернутися до лікаря, навіть без місця видимих укусів.

! Пам'ятайте!

- Сказ — смертельно небезпечна інфекція, але її можна запобігти.
- Не чекайте симптомів!
- Чим раніше ви звернетесь по допомогу, тим вищі шанси на збереження життя.

Діяти потрібно одразу!

Коротке повідомлення для населення

Укус, подряпина або потраплення слини тварини на пошкоджену шкіру чи слизову потребують негайних дій. Промивайте місце контакту водою з милом не менше 15 хвилин і терміново звертайтеся по антирабічну допомогу. Не чекайте, поки тварина захворіє або з'являться симптоми в людини. Навіть якщо минуло кілька днів — звернутися ще не пізно.

Сказ — це не жарт!

Укус, подряпина або потраплення слини тварини на пошкоджену шкіру чи слизову потребують негайних дій.

1

15 хв

Промивайте місце контакту водою з милом не менше 15 хвилин.

 Не чекайте, поки тварина захворіє або з'являться симптоми в людини.

2

Обробіть рану антисептиком і за потреби накладіть стерильну пов'язку.

 Навіть якщо минуло кілька днів — звернутися ще не пізно.

3

Терміново звертайтеся по антирабічну допомогу (травмпункт, спеціалізований заклад або сімейний лікар).

 Не зволікайте! Сказ після появи симптомів майже завжди закінчується смертю.

 Ваші швидкі дії можуть врятувати життя!

Додаток 4

Помилкові поради та правильна дія

Помилкова порада	Правильна дія
«Тварина домашня, тому ризику немає»	Навіть домашня тварина може бути джерелом сказу; ризик оцінює медичний працівник.
«Собака щеплений, власник так сказав»	Потрібне документальне підтвердження щеплення, зробленого не більше ніж 12 місяців тому; рішення ухвалює лікар.
«Достатньо залити рану спиртом»	Спочатку тривале промивання водою з милом, потім антисептик і медична допомога.

«Треба почекати кілька днів і подивитися на тварину»	Звертатися потрібно терміново; спостереження за твариною не відкладає початок профілактики.
«Минуло два тижні — вже пізно»	Профілактику починають за будь-якого строку, поки немає симптомів сказу.
«Кажан не вкусив, отже, нічого не було»	Будь-який контакт із кажаном потребує звернення до лікаря.
«Якщо рана загоїлася, курс можна припинити»	Курс завершують відповідно до призначення лікаря.
«Сорок уколів у живіт»	Це застарілий міф; сучасну схему вакцинації визначає лікар.